

Cihat Çetinkaya-Yeminli Mali Müşavir

www.ustadim.com-info@ustadim.com-ccetinkaya56@gmail.com

Ne Olacak Milli Gelirin Hali?

BİR ÜLKENİN VARLIKLARININ TOPLAMINDAN BAHSEDERKEN SÖZE HEP GAYRİSAFİ MİLLİ HASILA CÜMLESİYLE GİRİLİR. GAYRİSAFİ MİLLİ HASILA, DİĞER İFADESİ İLE MİLLİ GELİR, ÜLKEDE ÖRNEĞİN BİR YILLIK DÖNEMDE ÜRETİLEN MAL VE HİZMETLERİN ULAŞTIĞI TOPLAM PARASAL BÜYÜKLÜKTÜR. KONU ÜRETİM OLUNCA İKTİSATÇILAR BU BÜYÜKLÜĞÜ “YARATILAN KATMA DEĞER” OLARAK İSİMLENDİRİRLER.

Milli gelirin ulaştığı büyüklük, aslında ülkedeki tüketim ve yatırım hacmini de sınırlayan en önemli parametredir. Durum bu olunca, milli gelirin tüketim ve yatırım harcamalarına göre düşük kaldığı yerlerde ama iç kaynaklardan, ama dış kaynaklarda borçlanma kaçınılmaz olur. 2008 yılı rakamlarına göz attığımızda cari fiyatlarla bin milyar TL harcama

yapmamıza rağmen Milli Gelirimizin 950 milyar TL civarında kaldığını, bu nedenle 50 milyar liranın üzerinde dış kaynak kullanmak zorunda olduğumuzu görüyoruz. Bunun anlamı yüzde 5 civarında borçlanma demektir.

Türk ekonomisinin geçmişine baktığımızda, büyük kalkınma ve büyüme hamlelerinin gerçekleştiği yıllarda

milli gelirimizin yaklaşık yüzde 80’lik kısmının harcamalara gitmesine karşılık, ülkedeki tasarruf temaulünün yüzde 20’ler civarında olduğu

Türk ekonomisinin son 7 yıllık seyrine baktığımızda, ürettiğinden daha fazla tüketen bir ekonomik çarkın egemen olduğu gerçeği ile karşılaşılıyor.

görülmektedir. Literatürde tasarrufun yatırıma yöneleceği, bunun da sonraki yıllarda üretim yolu ile milli gelirin daha fazla artması anlamına geleceği bilinir. Milli gelir artışının toplumsal refahı artıracacağı, hayat standartlarını daha da yükselteceği bilinmektedir.

Türk ekonomisinin son 7 yıllık seyrine baktığımızda, ürettiğinden daha fazla tüketen bir ekonomik çarkın egemen olduğu gerçeği ile karşılaşlıyoruz.

Milli gelirin yüzde 85'e yakın kısmı tüketim harcamalarına giderken ekonomideki tasarruf temayülü yüzde 15'ler seviyesine gerilemiş durumda. Bu durumda milli gelir ile harcama arasındaki eksi yöndeki açığın borçlanma ile karşılandığı ancak borçlanmadan sağlanan kaynağın bir kısmının yatırım yönlü değil tüketimin finansmanında kullanıldığı gerçeği ile karşılaşmaktayız. Bu durum, borcun borçla finansa edildiği bir sarmal yapının oluşmasını kaçınılmaz kılmaktadır.

Dünya ekonomisinde yaşanmakta olan daralmaya paralel olarak, ekonomimizin de 2009 yılında asgari yüzde 6 civarında bir daralmaya gideceğini tahmin etmek pek yanıltıcı olmayacaktır. Ekonomideki daralmaya rağmen milli gelirimiz cari fiyatlarla 2008 seviyesinde kalsa dahi 950 milyar liralık milli gelire karşılık, küçülmesi mümkün olmayan harcamalar nedeniyle cari açık yine elli milyar lira civarında olacaktır. Ancak bu kez Türkiye'nin işi bir önceki yıla göre daha zor görünmektedir. Ekonomiye yabancı kaynak girişinin dünyadaki finansal bunalımın etkisiyle yarı yarıya azalacağı tahmin edilmektedir. Bu da bir yıl önce sağlanan 50 milyar TL'lik dış borçlanmanın bu yıl 25 milyar liraya düşmesi demektir ki, bu durum ekonomimizde tüketimin, dolayısıyla talebin düşmesi, üretimin düşmesi, yatırımların düşmesi, işsizliğin artması anlamına gelecektir.

Türk ekonomisi 2009 yılı ortalarında cumhuriyet tarihimizin en yüksek işsizlik oranı ile karşı karşıyadır. Çalışan nüfusun, çalışmayan ya da emekli nüfusu karşılama oranı 1,6 seviyelerine gerilemiş durumdadır. Sanayicinin, esnafın, tüketicinin güven endeksinin alabildiğine düşmesi, özellikle sanayici ve iş adamlarının yatırım yapmaktan alı koymakta, tüketicinin yarın kaygısı talebi frenlemeye devam etmektedir.

Ekonomiye canlılık vermek amaçlı açıklanan paketlerle Ö.T.V. oranlarının geçici sürelerle düşürülmesi, K.D.V. oranlarındaki indirim yönlü ayarlamalar, çıkarılan "Varlık Vergisi" gibi düzenlemeler işsizliği azaltmak, milli geliri artırmak yerine, stokların eritildiği, çok az kişinin faydalandığı paylatif kampanyalar olmaktan öteye geçememiştir. Esasen bu dönemde yapılması gereken en önemli atağın, genişletici kamu harcamalarına ve yatırımlarına yönelmek ve özellikle

tarım yatırımlarını alabildiğince desteklemek olduğuna inanıyorum. Enflasyonla mücadeleye dayalı tek yönlü ve tek ayaklı politikaların yetersizliğinin anlaşıldığı bir ortamda, gerek 2009 yılını, gerekse gelecek yılları kurtarabilmek adına, faiz hadleri ile oynamaktan vazgeçip, kamu harcamaları ile ekonominin sürükleyicisi motor vazifesi gören sektörlerle öncelik verilmesinin doğru bir tercih olacağına inanıyorum.

Milli gelir, ancak yatırım ve üretimle artarsa ülkenin bugününe ve gelecek kuşaklara hizmet eder. Yatırım harcama demektir, istihdam demektir, refah demektir, talep artışı ve üretim demektir. Bunları sağlamakta, her ne olursa olsun devletin aktif olarak rol üstlenmesini gerektirir. Alınan ekonomik önlemler yetersiz değildir, ancak daha yapılabilecek pek çok iş var. Unutmayalım ki kriz kendiliğinden gelmediği gibi kendiliğinden de gitmeyecektir. **B**

Ekonomiye canlılık vermek amaçlı açıklanan paketlerle Ö.T.V. oranlarının geçici sürelerle düşürülmesi, K.D.V. oranlarındaki indirim yönlü ayarlamalar, çıkarılan "Varlık Vergisi" gibi düzenlemeler işsizliği azaltmak, milli geliri artırmak yerine, stokların eritildiği, çok az kişinin faydalandığı paylatif kampanyalar olmaktan öteye geçememiştir.

